

Konjonktür, Savaş ve Liberal İlkeler

Atilla Yayla*

ABD'nin Irak'ta yürüttüğü savaş sadece uluslararası ilişkilerde ve milletlerarası düzende alabora oluşlara yol açmakla kalmayacağı, dünya üzerinde daha derin izler bırakacağı benzemektedir. Kısa vadede silâhlı taraflar arasındaki sıcak çatışmalarla ilgili günlük bilgi ve haber akışı üzerinde yoğunlaşacak olan insanlar, orta ve uzun dönemde bu savaşın insanlığın temel değerleri üzerinde yarattığı yoğun tahribatı ve bu tahribatın acı sonuçlarını görecekler. Şüphe yok ki, bu savaş temel insanî değerlerle ilgili tartışmaları da hızlandıracak ve bu değerlerin kim tarafından, nasıl ve nereye kadar içselleştirildiğini ve kim tarafından konjonktüre feda edilmesinde mahzur görülmeyecek söylem akseuarları olarak kullanıldığını ortaya serecektir. Bir klâsik liberal olarak savaş ve etrafındaki olay ve tartışmalar hakkında bazı düşüncelerimi serdetmek istiyorum.

Her hâlde, ilk olarak vurgulanması gereken şey, savaşın kendi başına kötü ve insanlığa zararlı bir yol olduğudur. Savaş medeniyeti geliştiren değil, geriletken, tahrip eden bir fenomendir. Savaş pek çok kötülüğün kaynağıdır. Bu yüzden, insanların savaştan kaçınmakta ısrarlı olması, savaşa koşmakta müteReddit davranması icap eder. Savaşın kötü ol-

masının ana sebebi, bireysel düzeydeki beşerî ilişkilerde dahi istenmeyen bir şey olan şiddet kullanımını kitleselleştirmesi ve olağanüstü boyutlara taşımasıdır. Savaşmak, yani ölmek ve öldürmek üzere istihdam edilen askerler dahil, savaşa istekli olan ve savaş övgüsü yapan herkese, psiko patolojik vaka olarak bakmak yanlış olmayacaktır.

Şüphesiz, kötü bir şey olması, kazanana dahi onarılması güç zararlar vermesi, savaşın insanlık tarihinden silmeye yetmemiş ve çağlar boyunca küçüklü büyüklü savaşlar eksik olmamıştır. Ancak, insanlığın tecrübî birikimi ve bu konularda kafa yoran büyük isimlerin açıklama ve teorileri, bize, savaşlara kayıtsız şartsız teslim olmak zorunda olmadığımızı göstermiştir. Nitekim, savaşta şiddet sınırlar getiren ve tarafların cephede ve sonrasında (meselâ, savaş esirliği hâllerinde) birbirlerine nasıl davranacaklarını veya davranamayacaklarını kurallara bağlayan uluslararası teamül ve anlaşmalar savaşların insanlığa verdiği tahribatı azaltmak için bütün insanlığın anonim olarak geliştirdiği yöntemler olmuştur. Bugün savaşlar arasında meşru-gayrimeşru ayrımı yapmamıza yardımcı olacak kural ve kavrayışlar da mevcuttur. Neredeyse herkes bir ülkenin kaynaklarını talan etmek için verilen bir savaşın (kolonyalizm uğruna savaşın) gayrimeşru olduğunu kabul etmektedir. En meşru savaşlar, nefsi müdafaa

* Prof. Dr., Gazi Üniversitesi İİBF Öğretim Üyesi

için yapılan savaşlardır. Bu nitelikte olmayan savaşların, gerçekleri ve hedefleri ne olursa olsun, meşrulukları ya hiç yoktur ya da çok zayıftır. Bunu anlamak ve kabul etmek zor olmasa gerektir. Liberal teori açısından, bireylere tanınmayan bir hakkı devletlere tanımamız söz konusu olamaz. Nasıl ki bir birey başka bir bireye karşı keyfî zor/şiddet kullanamazsa, devletler de kendi vatandaşlarına ve diğer ülkelerin vatandaşlarına karşı keyfî şiddet kullanamazlar...

Bu açıdan bakıldığında, ABD ve İngiltere'nin Irak'a karşı yürüttüğü savaşın meşru savaş kategorisine düşmesinin neredeyse imkânsız olduğu rahatlıkla söylenebilir. Bu savaş şiddet kullanımını düzenleyen felsefî ilkelere de, ahlâka da, hukuku da aykırıdır. Şahit olduğumuz olayda meşru müdafaa pozisyonunda olan Irak'tır. Ve Irak'ın işgale karşı direnmesi en temel hakkıdır. ABD ve İngiltere meşru bir savaşı fedakârca yürüten taraflar olmaktan ziyade, haksız bir saldırının failleridir. Nitekim, insanlığın çoğunluğu bunu böyle algılamıştır. Bu yüzden, dünyanın her yerinde savaşa karşı sesler yükselmektedir. Bu seslerin bir kısmının sahibi ABD'ye kategorik olarak düşman/karşı olanlar olsa bile, büyük kısmı, bir fanatizmle değil insanî duygularının rencide olmasından ve haksız saldırının vicdanlarını kanatmasından dolayı meydanlara çıkan kimselerdir.

ABD'nin bu savaşı meşrulaştırmak için ileri sürebileceği gerekçeler yeterince ikna edici olmaktan uzaktır. Bir kere, silâh denetimlerinden saldırıyı meşrulaştırıcı bir sonuç çıkmamıştır. İkinci olarak, ABD'nin Irak'ı "özgürleştirme" iddiası da sağlam ve ikna edici bir zemine oturmamaktadır. Dünyadaki tek diktatör(lük) Irak'ta yaşamıyor. S. Hüseyin Ortadoğu'da tarihte ve günümüzde çok sık rastladığımız diktatörlerden biridir.

ABD ile iyi geçinseydi, aynen Ürdün'deki, Suudi Arabistan'daki diktatörler gibi, ABD'nin gazabına uğramamayı başarırdı herhâlde. Dolayısıyla, Bush'u harekete geçiren diktatörlüğe karşı duyduğu alerji ve zavallı Irak halkının özgürleşmesi yolundaki bastırılmaz arzusu değildir. Öyle ya, bir sürü diktatör var ve bunlar arasında S. Hüseyin'i aratmayan Castro ve Kim gibileri de mevcut. O zaman neden Saddam? *The Economist*, geçmiş sayılarından birinde, bu soruya şöyle cevap vermektedir: "Bir sürü diktatörlüğün olması ve bunların hep birlikte hâlledilememesi içlerinden birine karşı harekete geçmemeyi, birinden işe başlamamayı gerektirmez." Liberal çizgide kazandığı itibarını sarsıcı bu açıklamaya rağmen *The Economist* "Neden Saddam?" sorusuna yine de cevap verememektedir. Sahi, neden Saddam?

Saddam'ın El-Kaide ile olan ilişkilerini belgeleyen delilleri de göremedik. Dolayısıyla, Irak'ın terörizme destek sağladığı suçlaması da hayli havada kalmakta. Saddam'ın hedef alınmasının bir diğer gerekçesinin, Irak'ın BM kararlarını yerine getirmemesi olduğu söylenmektedir. İyi ama, BM kararlarına uymayan başka ülkeler de var. Meselâ İsrail. Hatta Türkiye dahi Kıbrıs konusunda bazı BM kararlarına uymadı. O zaman bu gerekçe de geçersiz. Diğer bir gerekçe Irak'ın kitle imha silâhlarına sahip olması. Ne var ki, bunda bir kesinlik yok. Daha ziyade şüpheler mevcut. Ayrıca, başka ülkelerin, meselâ, İsrail'in de nükleer silâhları var. Neden İsrail değil? Buna cevap, Irak'ın bir diktatör tarafından yönetilen dengesiz bir ülke olduğu ve bu yüzden bu silâhları "keyfî" biçimde halkına ve komşularına karşı kullanabileceğidir. Evet, Saddam vahşî bir diktatör ve Halepçe'de olduğu gibi halkını dahi acımasızca yok edebilecek biridir. Fakat, kitle imha silâhları çağımızın bir gerçeğidir ve sıfır riskli bir dünya olamayacağından insanlık onlarla birlikte

yaşamının yollarını bulmak zorundadır. Ayrıca, bu tür silâhlara sahip diğer ülkelerin ve özellikle İsrail'in makul yöneticilere sahip olduğunu veya olabileceğinin de hiç garantisi yok. ABD kendi garantisinde bütün bölgeyi o silâhlardan arındırmayı hedeflese bu belki anlaşılabilirdi. Oysa şimdi durum çok farklı...

Irak'a saldırının bir diğer gerekçesi Irak'ı "özgürleştirmek"miş. Özgürleştirmenin bir anlamı, bir başka ülkenin işgaline uğrayan bir ülkeyi o işgalciden kurtarmaktır. Aynen Kuveyt'in Irak işgalinden kurtarılacak özgürleştirilmesi gibi. Deniyor ki, Irak halkı Saddam tarafından esir alınmıştır. Bu bir bakıma doğrudur. Saddam, halkının bir kısmını kimyasal silâhlarla yok etmekten çekinmeyen, siyasî hak ve özgürlükleri tanımayan, muhaliflerini acımasızca yok eden vahşî bir ortadoğu diktatörüdür. Evet ama, böyle yapan tek diktatör Saddam değil ki! Üstelik Irak halkının Saddam'dan kurtulup özgür olmak istediğine inanmamız için biraz işaret lâzım. Özgürlük talebinde bulunanların önce kendilerinin bu talebin gerekleri doğrultusunda bir şeyler yapmaları gerekir. Meselâ, ülkede bir isyan çıksaydı ve özgürlük talep edenler Saddam tarafından vahşîce bastırılmakta olsaydı, diğer bazı ülkelerin buna engel olmaya kalkması, isyanlara destek sağlaması meşru olurdu. Bu da yok! Veya olamıyor. O kadar ki, yabancı ordular ülkeye girmesine ve Saddam'ın devrileceği neredeyse kesin olmasın rağmen, Kürtler hariç, Irak halkında özgürlük adına bir başkaldırının emareleri görünmüyor. Buna karşılık, ABD'nin "özgürlük yayma", "özgürleştirme" havariliği başka örneklerde iflâs ediyor. Meselâ, Çeçenistan'da. Çeçen halkı, dili, dini, kültürü ve tarihi farklı olan Rus halkıyla birlikte yaşamak istemiyor. İsyan üstüne isyan yapıyor. Ve son isyan dünyanın ve ABD'nin gözleri önünde tarihin en vahşî katliamıyla, bir halkın âdeta yok edilmesi suretiyle bastırılıyor.

Özgürlük istediği şüpheli bir halkı özgürleştirmeye kalkan Bush ve ekibi Çeçenistan konusunda sağır, dilsiz ve kör kalıyor. Bu da gösteriyor ki, "Irak'ı özgürleştirmek" amaçtan ziyade bir araç.

Irak'ı özgürleştirme isteğinin ABD'nin Irak'a saldırısını meşrulaştırdığını düşünenlerin bir diğer argümanı, Ayn Rand'ın, "özgür bir ülkenin, dilerse, özgür bir ülkeyi, o ülkenin insanlarını özgürleştirmek için işgal edebileceği" yolundaki teorisidir. Bu tez, yukarıda sıralanan sebeplerle, Irak olayında geçerli olabilecek bir tez değildir. Ayrıca, bu teorisinin başka durumlarda da geçerli olabilmesi için, işgalci ülkenin özgürlük karnesinin mükemmel olması gereklidir; tarihsel, hiç değilse dönemselsel olarak. Benim bildiğim kadarıyla, dünyada böyle bir ülke mevcut değildir. Bu hükme ABD ve İngiltere de dahildir. Özgür ülkelerin özgürlükçülüğü bir mutlaklık durumu değil, bir derecelilik durumudur. Ayrıca, ülkeler kendi tarihleri içinde de, özgürlükçülük bakımından pozisyon değiştirmiş olabilirler. Meselâ, 19.yy ABD'si bugünkü ABD'den ve Clinton ABD'si Bush ABD'sinden daha özgürlükçüydü. Ayrıca, hiç unutmamak gerekir ki, liberaller için, amaçlar kadar araçlar da önemlidir. Kötü araçlarla iyi amaçlara ulaşılabileceği çok şüphelidir. Kötü araçların iyi amaçları ifsad ettiğini gösteren pek çok örnek vardır. Birçok durumda, araçların amaçları dönüştürdüğü de gözlenmektedir.

Liberaller için kötü bir durum, liberal değerlerin ABD'yle özdeşleştirilmesi ve ABD'nin her olumsuzluğunun liberalizme fatura edilmesidir. Ne yazık ki, kimi liberallerin ilkeleri değil konjonktürü ve "millî çıkarları" önceleyen tavırları da bu olumsuzluğu pekiştirmektedir. Bana göre bir liberalin yapması gereken şey, herhangi bir ülkeyi her ne pahasına olursa olsun savunmak olamaz. Liberaller ne ABD'nin ne de başka bir ülkenin kayıtsız şartsız taraftarlığına veya savunuculu-

ğuna soyunmamalıdır. ABD liberalizmin ne temsilcisidir ne de liberal ilkelerin tam manasıyla hayat bulduğu, tümüyle özgür ve piyasaçı bir ülkedir. O, kısmen özgürdür. Aynı zamanda kolektivistizmin, devletçiliğin, ayırmacılığın da belli ölçülerde egemen olduğu bir yerdir. ABD'nin tarihi de tümüyle ak pak değildir. Kendi içinde Kızılderililere yapılan muameleler ve kölelikten iç savaştaki vahşete, Birinci Dünya Savaşı esnasında askerîyenin eleştirilmesini yasaklamasından İkinci Dünya Savaşı'nda Japon asıllı vatandaşlarını tecrit etmesine ve bugünlerde, esir aldığı Taliban mensuplarına yaptığı insan haklarına aykırı birçok uygulamaya kadar, ABD'nin yığınla kusurları, kabahatleri ve hatta suçları vardır.

Bu ülke dış politikasında da zig zaglarla doludur. Bir taraftan komünist yayılmacılığa ve dünyanın köleleştirilmesine yönelik Sovyet tehdidine karşı büyük maddî ve manevî fedakârlık yapmış, öbür taraftan vahşî diktatörlerle, insan haklarını hiçe sayan rejimlerle sıkı işbirlikleri gerçekleştirmiştir. Kısaca, ABD, her ülke gibi, sevapları da günahları da olan bir ülke

dir. Bir liberalin kendisini bir ülkeyle özdeşleştirmesi ve konumlandırması kadar yanlış bir şey olamaz. Bu ülke ABD olsa bile. Böyle bir tavır o liberali ilkelerden koparır, konjonktürün mahkûmu yapar. Ayağının altındaki zemini kaydırır, onu nihilizme doğru iter. Daha kötüsü, güce tapma, güçlüyü haklı görme ve ilkeleri güç adına çiğneme veya hoyrat politikacı ve bürokratların, üniversal ilkeleri kaba güce dayanan politika ve icraatlarının aracı hâline getirmesini meşru görme pozisyonuna düşürür. Bu liberal ilkelerin altını oyar, onları çarpıtır, onları savunmayı neredeyse imkânsızlaştırır.

Tuhaf bir şekilde, ilkelerden kopuş, ilkelere duruma feda ediş, liberalleri, öteden beri muhalefet ettikleri baskıcı bürokratik elitist

zihniyetle paralel bir konuma da yerleştirilebilir. Bu durumda liberaller çok şey kaybederler. Hayatları boyunca ilkeleri olmamış, içte ve dışta güce tâbi olmuş, hatta bazen tapmış, entellektüel tartışmada her zaman yenilmeye mahkûm olduğu için kabadayılığa sığınmış tiplerle aynı kefeye konulurlar. Bu şahıslar için çok mühim olmayabilir, ama, medeniyetin şemsiye kavramı ve yaklaşımı olan liberalizme ciddî şekilde zarar verir.

Türkiye'nin Irak savaşında takınması gereken tutumla ilgili tartışmalarda odak noktasının "millî çıkarlar" kavramı olduğu görülmektedir. Deniyor ki, Türkiye'nin millî çıkarları Türk Silâhlı Kuvvetleri (TSK)'nin Kuzey Irak'a girmesini gerektiriyor. Millî çıkarlar deyince âdeta akan sular duruyor. Böylece demokratik siyasetin bir alanı bürokratlarca gasp edilmekle kalmıyor, daha kötüsü oluyor. Millî çıkar kavramı ilkesizliği taçlandırmakta kullanılıyor ve asıl "millî çıkarlar" perdeleniyor. O yüzden, bu kavramın ciddî şekilde irdelenmesi gereklidir.

Evvelâ, millî çıkar nedir, bunu kim, nasıl tayin edecektir? Millî çıkar bir defaya mahsus tespit ve tayin edilen ve sonra ebediyete kadar geçerli olan bir şey midir? Millî çıkar sadece bir fiilî durumla mı ilgilidir yoksa onun meselâ ahlâkla, hukukla, ilkelerle vs. de bir alâkası var mıdır? Millî çıkarlar arasında kısa vadeli ve uzun vadeli olarak ayırım yapmak mümkün müdür? Mümkünse aralarında bir çatışma doğmayacağının garantisi nedir? Millî çıkarlar, politikacı ve bürokratlara, topluma ve başka ülkelere keyfince müdahale hakkı ve yetkisi verir mi?

Türkiye'nin millî çıkarlarının TSK'nın Kuzey Irak'a girmesini gerektirdiğini emekli generallerden, militer sivillerden, ilkesiz gazetecilerden ve benzerlerinden hep duymak-

tayız. Buna karşı çıkanların da, görüşlerini, ağırlıklı olarak, savaş karşıtlığına dayandırdığını görmekteyiz. Oysa, bana göre, Türkiye'nin Kuzey Irak'a girmesi ve genel olarak Kuzey Irak ve Irak politikası millî çıkarlarımızı da, ahlakâ da, hukuka da aykırıdır.

İlk olarak şunu belirtmeliyim. Bir savaşı önleyemeyecek olmamız o savaşa girmemizi gerektirmez. Böyle bir savaşa giriş sadece millî çıkarlarla ve millî çıkarlar da sadece bir halkın bağımsız bir devlet kurup kurmamasıyla veya ülke içinde daha etkin olup olmamasıyla ve komşumuzun üniter veya federal sistemi seçip seçmemesiyle ilişkilendirilemez. Gerçek millî çıkarlar çok daha geniş bir perspektiften ve uzun vadeli bir bakışla anlaşılabilir.

Daha önce de vurguladığım gibi, bu savaş gayrimeşru bir savaş ise, Türkiye bu savaşın içinde meşru bir adım atamaz. Bu akla aykırıdır. Türkiye bir komşu ülkedeki rejimin ve halklar arası ilişkisinin niteliğiyle elbette ilgilenbilir, ama bu ilginin gerekleri meşru araçlar ve yollarla yapılabilir. Oraya ilgimizin olması, oraya yönelik olarak herşeyi yapabileceğimizi, özellikle güç kullanabileceğimizi göstermez veya bunu meşrulaştırmaz. Sadece güce dayanarak “ben girerim” dersanız, sizden daha güçlü olan birisi gelir, “giremezseniz” der, ve giremezsiniz. Aynen şimdi olduğu gibi. Girişin meşru olmasını şartları vardır; girmek istediğiniz bölgedeki insanların sizi davet etmesi gibi. Bölgede şimdiye kadarki TSK mevcudiyeti kimseyi yanıltmamalıdır; o durum başka bir olaya tekabül etmektedir. Büyük ölçüde, uluslararası hukukta “sıcak takip” denilen kategoriye girmekte ve yine büyük ölçüde mahallenin kabadayısının biraz göz yumması sayesinde şimdiye kadar mümkün olmuş bulunmaktadır.

Aslında, Türkiye, çok istediği hâlde Kuzey Irak'a girememesinin sebebinin kendinde

aramalıdır. Yani, Türkiye, ABD'nin, AB'nin kurbanı olmaktan önce kendi kendisinin kurbanıdır. Nasıl mı? Özetle şöyle: Türkiye yıllar yılı Irak'taki Türkmenlere “soydaşım, akrabam” diyerek –haklı olarak- sahip çıkmış, ama, bu esnada, diğer akrabalarını, yani Kürtleri dışlamıştır. En iyisinden, onlarla gerilimli bir ilişkiyi, yine onları kontrol altında tutabilmek için, sürdürmüştür. Bu, Türkiye'nin bölgeye yönelik politikasının ahlâkî zeminden mahrum kalmasına neden olmuştur. Dahası, Kuzey Irak'lı Kürtleri de, buradaki Kürtleri de Türkiye'ye yabancılaştırmış veya yabancılaşma sürecini hızlandırmıştır. Türkiye, Irak'ın demokratik bir rejim kurmasını, hak ve özgürlüklerin tesis edildiği bir ülke olmasını değil, parçalanmamasını, coğrafyasında bağımsız bir Kürt devletinin ortaya çıkmamasını, Irak'ın federasyon olmamasını gözetmiştir.

Geçenlerde bir emekli generalin “korkunç” bir televizyon kanalında pek güzel ifade ettiği gibi, “Saddam gider Saddam gelir” demiş, yukarıda sıraladığım hedeflerin peşinden koşmaya devam etmiştir. ABD bile sadece üstün askerî gücüne dayanmayıp kendine “Irak'ı özgürleştirme” gibi temeller ve ahlâkî gerekçeler bulmaya çalışırken, Türkiye hiç bu telden çalmamıştır. Veya çalamamıştır. Veya çalsa bile inandırıcı olmayacağını bildiği için çalmaya kalkışmamıştır. Çünkü kendi evi problemlerle doludur. Kendisi Kürt problemini demokratik yöntemlerle çözüm yoluna koyamamıştır. Kuzey Iraklı Kürtlere de pazu göstermekten ötesine ne yazık ki pek geçememiştir. Kendisinininkinden daha kuvvetli bir pazu görünce de hareket edememiştir. Bunu Türkiye'ye yapan başkası değil, Türkiye'nin kendisidir. Böyle olmasaydı, Yani Türkiye Kuzey Irak'ta kimseyi dışlamasaydı, Irak'ın demokratikleşmesini isteseydi, bunda samimî olduğuna bölge halkını inandırsaydı, belki de davet edilecekti. Şim-

diyse girmemesi için ikaz ediliyor. Hem de herkes tarafından.

Türkiye Kuzey Irak'a girmemelidir. Çünkü bu, Türkiye'nin -millî mi değil mi bilmem ama- çıkarlarına aykırıdır. Girse, bir defa gayrimeşru bir savaşa taraf olacaktır. İkincisi, ya ABD'nin piyonu olacak veya ABD ile çatışacaktır. Üçüncüsü, muhtemelen bölgede bir bataklığa düşecektir. Dördüncüsü, Türkiye bölgenin kalabalık sakinleri -Kürtler- tarafından hoş karşılanmayacak ve belki de onlarla çatışacaktır. Bölgeye asker sokmak değil, sokmamak Türkiye'nin çıkarıdır. Ayrıca, Türkiye, bağımsız bir Kürt devleti ve federal Irak fobilerinden kurtulmalıdır. Türkiye'nin asıl gözetmesi gereken şey Irak'ın demokratik bir ülke olmasıdır. Demokratik ülkelerin ilişkileri daha barışçıl olmaktadır. Bağımsız bir Kürt devletinin bile Türkiye için ille de bir felâket olması gerekmez. Belki de tam tersi olacaktır. Sınırın iki yanında kalan soydaşların veya dindaşların ille de tek devlet hâline gelmesinin kaçınılmaz olmadığını gösteren en iyi örnek, Irak'ın kendisi değil midir? Türkiye demokratikleştikçe ve zenginleştikçe hem ülke içindeki ayrılıkçı eğilimler gerileyecek, törpülenecek hem de ülkemiz başkaları için bir çekim merkezi hâline gelecektir.

Bir ülkenin dış politikasının sadece güce dayanarak başarılı olma şansı yoktur. Uzun vadede en belirleyici şey ilkelere, Millî menfaatler üniversal ilkeleri izlemekle tecelli ettirilebilir. Kuzey Irak ve genel olarak Irak politikası Türkiye için bir test olacaktır. Bir test de bütün düşünenler ve özellikle liberaller için gündemdedir. Liberaller konjonktürün, bir ülkenin göz kamaştıran askerî ve ekonomik gücünün, çok tartışılması gereken bir "millî çıkarlar" kavrayışının kurbanı olmamalı, ilkelere asıl şimdi sıkı sıkıya sarılmayı tercih etmelidir. Yanlış hatırlamıyorsam, B. Shaw'a ait, şu mealde bir söz vardı: "Tanrı'nın, bana, ülkemin çıkarları ile inandığım değerler/ilkeler arasında bir tercih yapma mecburiyetinde kalırsam, değerlerimi/ilkelere tercih etme gücü vermesini diliyorum". Bugün Türkiye'de karşı karşıya kaldığımız durum bu değildir. Bize düşen, Tanrı'dan, bize, millî çıkarlar diye takdim edilen şeyler adına bir grup politikacı, bürokrat ve ilkesiz medya mensubunun aleti durumuna düşüp ülkemize, komşularımıza ve kendimize zarar vermek yerine, doğruluğu kanıtlanmış ilkelere dayanarak ülkemizin gerçek menfaatlerini savunma ve kendi kendimizi, inandığımız değerleri ve ilkeleri inkâr etme gücü vermesini dilemektir.